



Татарстан Республикасы Лениногорск муниципаль районының «Яңа Иштирәк авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының 2023 елның 11 апрелендәге 29 номерлы карары белән расланды

Татарстан Республикасы Лениногорск муниципаль районы «Яңа Иштирәк авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге муниципаль программаларын эшләү, гамәлгә ашыру һәм аларның нәтижеләгән бәяләү мәсьәләләре тәртибе

## 1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Әлеге Муниципаль программаларны эшләү, гамәлгә ашыру һәм аларның нәтижеләгән бәяләү тәртибе (алга таба - Тәртип) «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә Россия Федерациясе Бюджет кодексы, 2003 елның 06 октябрендәге 131-ФЗ нигезендә эшләнгән.

1.2. Әлеге Тәртиптә муниципаль программа дип Татарстан Республикасы Лениногорск муниципаль районының «Яңа Иштирәк авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты (алга таба - муниципаль программа) гамәлгә ашыруда катнашкан җирле бюджет акчалары хисабына гамәлгә ашырыла торган программа (алга таба-муниципаль программа) бурычлар, ресурслар һәм гамәлгә ашыру сроклары буенча үзара бәйләнгән җитештерү, социаль-икътисадый, оештыру комплексы булып тора- Татарстан Республикасы Лениногорск муниципаль районының «Яңа Иштирәк авыл җирлеге» муниципаль берәмлегенә муниципаль, икътисадый, экологик, социаль һәм мәдәни үсеше өлкәсендәге системалы проблемаларны нәтижелә хәл итүне тәмин итүче хужалык һәм башка чаралар (алга таба - торак пункт);

1.3. Муниципаль программа программа программа кысаларында конкрет бурычларны хәл итүгә юнәлдерелгән берничә ярдәмче программаны үз эченә алырга мөмкин. Муниципаль программаны подпрограммада бүлү хәл ителә торган проблемаларның масштаблылыгыннан һәм катлаулылыгыннан, шулай ук аларны хәл итүне рациональ оештыруның зарурлыгыннан чыгып гамәлгә ашырыла.

1.4. Муниципаль программаларны эшләүне һәм гамәлгә ашыруны методик җитәкчелек итү һәм координацияләү әлеге Тәртип нигезендә гамәлгә ашырыла.

1.5. Муниципаль программаларны гамәлгә ашыру сроклары муниципаль программалар кысаларында хәл ителә торган проблемаларга, көтелә торган нәтижеләргә һәм ресурс мөмкинлекләренә карап билгеләнә.

Муниципаль программаларны гамәлгә ашыру сроклары буенча түбәндәгеләргә бүленәләр:

- кыска сроклы (1 - 2 ел ),
- уртача сроклы (3 - 5 ел),
- озак сроклы (6 - 10 һәм аннан күбрәк ел).

Муниципаль программаларны эшлэү һәм раслау өлеге Тәртипкә 1 нче кушымта нигезендә гамәлгә ашырыла һәм түбәндәге төп этапларны үз эченә ала:

- муниципаль программа проектын эшлэү;
- муниципаль программа проектын килештерү;
- муниципаль программа проектына экспертиза, шул исәптән бәйсез экспертларга (кирәк булганда);
- муниципаль программаны раслау.

## 2. Муниципаль программаны формалаштыру

### 2.1. Муниципаль программа түбәндәге бүлекләрдән тора:

- өлеге Тәртипкә 2 нче кушымта нигезендә муниципаль программа паспорты;
- муниципаль программа хәл итүгә юнәлтелгән проблеманы тасвирлау;
- муниципаль программаның төп максатлары һәм бурычлары, аны гамәлгә ашыру сроклары һәм этаплары күрсәтелгән, подпрограммалар, программа чаралары исемлеге һәм кыскача тасвирламасы, шулай ук программаның максатлары, бурычлары, подпрограммалары һәм чаралары кисәкләрендә нәтижәне бәяләү индикаторлары;
- Муниципаль программаны ресурслар белән тәэмин итүне нигезләү
- программа белән идарә итү механизмын үз эченә алган муниципаль программаны гамәлгә ашыру механизмы;
- муниципаль программаның икътисадый, социаль һәм экологик нәтижәләлеге бәяләү;
- муниципаль программаның бюджет нәтижәләлеге бәяләү.

### 2.2. Муниципаль программа бүлекләрен эчтәлеккә түбәндәге таләпләр куела.

Муниципаль программаның беренче бүлегендә проблемалар исемлеге һәм аларны нигезләү, шул исәптән аның барлыкка килү сәбәпләрен анализлау, нигезләү булырга тиеш.

Муниципаль программаның икенче бүлегендә программаның максатлары һәм бурычларының киңәйтелгән формулировкасы, муниципаль программа бурычларын хәл итү һәм куелган максатларга ирешү өчен тәкъдим ителә торган ярдәмче программалар һәм чаралар исемлеге булырга тиеш, һәр чараны гамәлгә ашыру өчен кирәкле ресурслар (финанслау чыганаclarы киселешендә) һәм сроклар турында мәгълүмат, шулай ук максатлар һәм бурычлар киселешендә программа нәтижәсен бәяләү индикаторлары күрсәтелергә тиеш.

Программа максатларына куела торган таләпләр:

- үзенчәлекле (максатлар муниципаль программаның муниципаль заказчылары компетенциясенә туры килергә тиеш);
- ирешү (максатлар потенциал ирешергә тиеш);
- үлчәү (нәтижәләрне тикшерү мөмкинлеге булырга тиеш);
- билгеләнгән сроклар белән килешенгән булу (муниципаль программаны гамәлгә ашыруның максатына ирешү сроклары һәм этаплары тиешле максатларны билгеләү белән билгеләнергә тиеш).

Бүлек программаның билгеленген максатларына ирешү өчен куелган бурычларны хэл итү кирәклеген нигезләүне һәм гамәлгә ашыруның төп этаптарын тасвирлап, бурычларны хэл итү һәм программаны гамәлгә ашыру срокларын нигезләүне һәм һәр этап өчен максатлар һәм бурычлар киселешендә индикаторларның фаразлана торган күрсәткечләрен, шулай ук муниципаль программаны гамәлгә ашыруны вақытыннан алда туктату шартларын күрсәтеп, гамәлгә ашыруны нигезләүне үз эченә алырга тиеш.

Муниципаль программаның максатлары, бурычлары, чаралары кысаларында нәтижеләрне бәяләү индикаторлары турындагы күрсәткечләр элекке Тәртипкә кушымта нигезендә 3нче формада китерелә.

Муниципаль программаның өченче бүлегендә программаны гамәлгә ашыру өчен кирәкле ресурс белән тәэмин итүне еллар һәм финанслау чыганаclarы буенча төрлелек белән нигезләү булырга тиеш.

Моннан тыш, бүлек программа чараларын гамәлгә ашыру өчен бюджеттан тыш чаралар һәм муниципаль берәмлекләр бюджетларының акчаларын жәлеп итү мөмкинлеген яисә мөмкинлеген нигезләүне һәм элекке акчаларны жәлеп итү механизмдарын тасвирлауны үз эченә алырга тиеш. Муниципаль программаның дүртенче бүлегенә карата төп таләпләр элекке Тәртипнең 5 бүлегендә бәян ителгән.

Муниципаль программаның бишенче бүлегендә программаны гамәлгә ашырганда барлыкка килергә мөмкин булган социаль, икътисадый һәм экологик нәтижеләр тасвирламасы, муниципаль программаның бюджет нәтижелелеген бәяләү булырга тиеш.

2.3. Муниципаль программада катнашучылар муниципаль программа проекты алар гамәлгә ашыра торган төп чаралар (чаралар) һәм (яисә) ярдәмче программаларга кагылышлы өлешендә килештереләр. Муниципаль программа проектына подпрограмманы кертү бары тик подпрограмма заказчысы вәкиле белән генә килештерүне таләп итә (заказчының берничә вәкиле булса - ярдәмче программа координаторы белән).

### 3. Муниципаль программаның экспертизасы һәм бәясе

3.1. Муниципаль программа проекты Жирлекнең башкарма комитеты бәяли, моңа аерым игътибар бирә:

- программа чараларының нигезлелеге, комплекслылыгы һәм экологик иминлеге, аларны гамәлгә ашыру сроклары;
- финанслау күләмнәренә нигезлелеге;
- бюджеттан тыш кешеләрне жәлеп итү муниципаль программаны гамәлгә ашыру өчен чаралар;
- муниципаль программаны гамәлгә ашыру механизмының нәтижелелеге;
- тулаем алганда муниципаль программаның социаль-икътисадый нәтижелелеге, программаны гамәлгә ашыруның көтелгән ахыргы нәтижеләре һәм аның жирлек халкының тормыш сыйфатын бәяләүгә йогынтысы.

3.2. Жирлекнең башкарма комитеты аларны бәяләгәннән соң, муниципаль программалар проектлары кирәк булганда тиешле махсуслаштырылган (билгеле бер өлкәдә махсус белем таләп итә торган мәсьәләләрне тикшерү) һәм бәйсез экспертиза узарга тиеш.

Экспертиза барышында муниципаль программалар проектларының элекке Тәртиптә каралган таләпләргә туры килүе билгеләнә, кирәк булган очракта, муниципаль программалар проектларын эшләп бетерү буенча тәкъдимнәр формалаштырыла.

Махсуслаштырылган һәм бәйсез экспертиза нәтижеләре муниципаль программа проекты буенча каралганда һәм карар кабул ителгәндә исәпкә алына.

### 4. Муниципаль программаны финанслау

4.1. Расланган муниципаль программалар жирле бюджет акчалары һәм бюджеттан тыш чыганаclar хисабына гамәлгә ашырыла.

4.2. Муниципаль программада федераль һәм республика бюджеты акчалары каралырга мөмкин.

4.3. Муниципаль программаларны гамәлгә ашыру өчен махсус фондлар төзелергә мөмкин. Әлеге фондларга жиберелә торган чаралар чыганаclarы түбәндөгеләр: предприятиеләр һәм оешмалар карамагында калган табыш, жирикнең бюджет һәм бюджеттан тыш акчалары һәм башкалар.

## 5. Муниципаль программаны гамәлгә ашыру белән идарә итү һәм аның үтөлешен контрольдә тоту идарә итү һәм аның үтөлешен контрольдә тоту

5.1. Муниципаль программаны гамәлгә ашыруга идарә итүнең рәвешләре һәм усуллары муниципаль заказчы тарафыннан билгеләнә.

Программада муниципаль заказчы - координаторның программаны гамәлгә ашыру турында мәгълүмат тапшыру сроклары һәм күләмнәре өлешендә муниципаль программа башкаручылар белән үзара хезмәттәшлеге чагылыш табарга тиеш.

Муниципаль программаны гамәлгә ашыру муниципаль ихтыяжлар өчен продукцияне сатып алуға һәм китерүгә гамәлдәге законнар нигезендә программа чараларын үтәүчеләрнең барысы белән дә программалы чараларны башкаручылар белән төзелә торган муниципаль контрактлар (киләшүләр) нигезендә гамәлгә ашырыла.

5.2. Муниципаль программаны башкаручы, чираттагы финанс елына муниципаль программаны гамәлгә ашыруга бүлеп бирелгән финанс чараларын исәпкә алып, ел саен максатчан индикаторларны, программа чараларын гамәлгә ашыруга чыгымнарны, муниципаль программаны гамәлгә ашыру механизмын һәм аны башкаручылар составын төгәлләштерә.

5.3. Муниципаль программаға яңа ярдәмче программалар кертү һәм аларны раслау муниципаль программаларны эшләү һәм гамәлгә ашыру өчен билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

5.4. Муниципаль программаларны үтәүчеләр жирик башкарма комитетына программаларны гамәлгә ашыру һәм финанс чараларыннан файдалануның нәтижәлелеге турындагы мәгълүматны юллы.

Жыелма хисапка бер ел эчендә үтәлмәгән чаралар турында мәгълүмат теркәлергә тиеш.

5.5. Еллык хисап әлеге Тәртипкә 4 нче кушымтада бирелгән форманы тутырып, статистик мәгълүматны һәм түбәндәге бүлекләрдән торган аналитик мәгълүматны үз эченә ала:

- а) хисап чорында ирешелгән конкрет нәтижәләр;
- б) билгеләнгән срокларда башкарылган һәм үтәлмәгән (сәбәпләрен күрсәтеп) чаралар исемлеге;
- в) муниципаль программаны гамәлгә ашыру барышына йогынты ясаган факторларны анализлау;
- г) чаралар башкаруга бюджет ассигнованиеләреннән һәм башка акчалардан файдалану турындагы күрсәткечләр;
- д) муниципаль заказчы тарафыннан муниципаль программаға кертелгән үзгәрешләр турында мәгълүмат.

План һәм фактик күрсәткечләр арасында сизелерлек аермалар булган очракта, муниципаль программаларның нәтижәлелеге күрсәткечләренә анализ ясала. Анализ вакытында муниципаль заказчы йогынты ясый алган эчке факторлар да, муниципаль заказчыға бәйле булмаган тышкы факторлар да аерылып тора.

## 6. Муниципаль программаның нәтижәлелеген бәяләү

### 6.1. Муниципаль программаны гамәлгә ашыруның нәтижәлелеген бәяләү

түбәндәгеләр нигезендә башкарыла:

1) муниципаль программа бурычларының максатларга ирешү дәрәжәсен һәм чишелешен тулаем алганда муниципаль программа индикаторларының һәм аларның 1 нче таблицада китерелгән план күрсәткечләренең асылда ирешелгән күрсәткечләрен түбәндәге формула буенча чагыштыру юлы белән бәяләү:

$S_d = 3ф / 3п * 100\%$ , монда:

$S_d$  - максатларга ирешү дәрәжәсе (бурычларны хәл итү);

$3ф$  - дәүләт программасы индикаторының (күрсәткеченә) факттагы мәгънәсе;

$3п$  - муниципаль программа индикаторының (күрсәткечләренә) планлы күрсәткече (индикаторлар (күрсәткечләр) өчен, аларның үсеш тенденциясе күрсәткечләр артудан гыйбарәт) яисә

$S_d = 3п / 3ф * 100\%$  (үсешнең теләгән тенденциясе күрсәткечләренә кимүе булган индикаторлар (күрсәткечләр) өчен);

2) муниципаль программаны, тулаем алганда, аның ярдәмче программаларын финанслауның факттагы һәм планлаштырылган күләмнән чагыштыру юлы белән жириле бюджет акчаларынан һәм муниципаль программаны ресурслар белән тәмин итүнең башка чыганаclarынан файдалануның планлаштырылган чыгымнары һәм нәтижәләгә дәрәжәсенә, һәм тулаем ресурслар белән тәмин итүнең барлык чыганаclarынан (төрле дәрәжәдәге бюджетлар, бюджеттан тыш чыганаclar) финанслауның факттагы һәм планлы күләмнән чагыштыру юлы белән, түбәндәге формула буенча:

$Уф = Фф / Фп * 100\%$ , монда

$Уф$  - муниципаль программаның (ярдәмче программаның) төп чараларын гамәлгә ашыруны финанслау дәрәжәсе;

$Фф$  - муниципаль программа (ярдәмче программа) чараларын гамәлгә ашыруга юнәлдерелгән финанс ресурсларының факттагы күләме;

$Фп$  - тиешле хисап чорына муниципаль программаны (ярдәмче программаны) гамәлгә ашыруга финанс ресурсларының планлы күләме;

3) муниципаль программаны гамәлгә ашыруның еллык планнары нигезендә, подпрограмманың төп чараларын гамәлгә ашыруның көтелгән һәм чынлыкта алынган турыдан-туры нәтижәләрен чагыштыру нигезендә муниципаль программа чараларын гамәлгә ашыру дәрәжәләре (аларны гамәлгә ашыруның көтелгән турыдан-туры нәтижәләренә ирешү).

Муниципаль программаны тормышка ашыруның чираттагы елы башына кадәр һәр муниципаль программа (ярдәмче программа) күрсәткече (индикаторы) буенча җаваплы башкаручы муниципаль программаны гамәлгә ашыру сыйфатына ия күрсәткечләренә (индикатор) интервалларын билгели:

нәтижәлелекнең югары дәрәжәсе;

нәтижәлелекнең канәгатьләнәрлек дәрәжәсе;

нәтижәлелекнең дәрәжәсе канәгатьләнәрлек булмау.

Муниципаль программаны нәтижәлелекнең югары дәрәжәсенә кертү максатларында күрсәткечләр (индикатор) интервалының түбәнгә чиге күрсәткечне (индикаторны) тиешле елга 95 процент планлы үсешкә туры килә торган күрсәткечнең (индикаторның) күрсәткече күрсәткече белән билгеләнә; муниципаль программаны канәгатьләнәрлек нәтижәлелек дәрәжәсенә кертү максатларында күрсәткечләр интервалының түбәнгә чиге күрсәткечнең тиешле елга күрсәткече күрсәткеченә туры килә торган 75 % күрсәткечтән түбәнрәк була алмый.

Муниципаль программа югары нәтижәлелек дәрәжәсе белән гамәлгә ашырыла дип санала, әгәр:

муниципаль программаның 95 %ы һәм аннан да күбрәк күрсәткечләре һәм аның ярдәмче программалары муниципаль программаны нәтижәлелекнең югары дәрәжәсенә кертү максатларында билгеләнгән күрсәткечләренә интервалларына туры килә;

муниципаль программаның ( $Уф$ ) төп чараларын гамәлгә ашыруны финанслау дәрәжәсе кимендә 95 % тәшкил итте, муниципаль программаның барлык ярдәмче программаларын гамәлгә ашыруны финанслау дәрәжәсе кимендә 90 % тәшкил итте;

хисап елына планлаштырылган чараларның ким дигәндә 95 проценты тулы күләмдә

башкарылган.

Муниципаль программа канәгатьләнерлек дәрәжәсе белән гамәлгә ашырыла дип санала, әгәр:

муниципаль программаның 80 %ы һәм аннан да күбрәк күрсәткечләре һәм аның ярдәмче программалары муниципаль программаны нәтижелелекнең югары дәрәжәсенә кертү максатларында билгеләнгән күрсәткечләрнең интервалларына туры килә;

муниципаль программаның төп чараларын (Уф) гамәлгә ашыруны финанслау дәрәжәсе кимендә 70 % тәшкил итте;

хисап елына планлаштырылган чараларның 80% тан да ким булмаган өлеше тулысынча үтөлгән.

Әгәр муниципаль программаны гамәлгә ашыру югарыда китерелгән критерийларга туры килмәсә, аны гамәлгә ашыруның нәтижелелеге дәрәжәсе канәгатьләнерлек түгел дип таныла.

Муниципаль программаларны гамәлгә ашыру һәм аларның нәтижелелеген бәяләү турында еллык отчет Лениногорск муниципаль районының рәсми сайтында (<https://leninogorsk.tatarstan.ru/>) «Авыл жирлекләре» бүлегендә урнаштырыла.

6.2. Муниципаль программаларны гамәлгә ашыру мониторингы нәтижеләрен координацияләү һәм алдан карау жирлек башлыгы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

6.3. Жирлек башкарма комитетының күрсәтелгән бәяләү нәтижеләре буенча, элек расланган муниципаль программаның чираттагы финанс елыннан башлап аны туктату яисә үзгәртү кирәклегенә турында, шул исәптән муниципаль программаны гамәлгә ашыруны финанс белән тәэмин итүгә бюджет ассигнованиеләре күләмен үзгәртү кирәклегенә турында карар кабул ителергә мөмкин.

6.4. Муниципаль программа параметрларына йогынты ясый торган муниципаль программага үзгәрешләр кертү җаваплы башкаручы инициативасы буенча, йә жирлек башлыгы йөкләмәләрен үтәү йөзеннән, шул исәптән муниципаль программаларны гамәлгә ашыруны мониторинглау нәтижеләре буенча, өлеге Тәртип нигезендә гамәлгә ашырыла.

Татарстан Республикасы Лениногорск муниципаль районының «Яңа Иштирәк авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге муниципаль программаларын эшләү, гамәлгә ашыру һәм аларның нәтижелелеген бәяләү Тәртибенә 1нче кушымта

1 нче форма

Муниципаль программаны эшләү һәм раслау формалары

Муниципаль программаны эшләү һәм раслау сроклары	Муниципаль программаны эшләү һәм раслау этаплары
Татарстан Республикасы Лениногорск муниципаль районының «Яңа Иштирәк авыл җирлеге» муниципаль берәмлегенә чираттагы финанс елына бюджеты кабул ителүгә кадәр ел	Муниципаль программа проектын эшләү
	Муниципаль программа проектын килештерү
	Муниципаль программа концепциясе проекты экспертизасы, шул исәптән бәйсез экспертлар тарафыннан
	Муниципаль программаны раслау
Татарстан Республикасы Лениногорск муниципаль районының «Яңа Иштирәк авыл җирлеге» муниципаль берәмлегенә чираттагы финанс елына бюджеты кабул ителгән ел	Муниципаль программа проектын эшләү
	Муниципаль программа проектын килештерү
	Муниципаль программа проекты экспертизасы, шул исәптән бәйсез экспертлар тарафыннан
	Муниципаль программаны раслау



Татарстан Республикасы Лениногорск муниципаль районының «Яңа Иштирәк авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге муниципаль программаларын эшләү, гамәлгә ашыру һәм аларның нәтижелелеген бәяләү Тәртибенә 2 нче кушымта

2 нче форма

### Муниципаль программаның ПАСПОРТЫ

Күрсәткеч атамасы	Күрсәткечнең әһәмияте
Муниципаль программа исеме	
Муниципаль заказчы (муниципаль заказчы - координатор)	
Муниципаль программаны эшләүчеләр	
Муниципаль программаның максатлары һәм бурычлары	
Муниципаль программаны гамәлгә ашыру сроклары һәм этаплары	
Ярдәмче программалар исемлеге	
Еллар буенча бүленгән муниципаль программаны финанслау күләме һәм чыганаclarы	
Муниципаль программаның максатларын һәм бурычларын тормышка ашыруның көтелгән ахыргы нәтижеләре (нәтижеләрне бәяләү индикаторлары) еллар буенча бүленеп һәм бюджет нәтижелелегегә күрсәткечләре	



Татарстан Республикасы Лениногорск муниципаль районы «Яңа Иштирәк авыл җирлеге» муниципаль берәмлегенең муниципаль программаларын эшләү, гамәлгә ашыру һәм нәтижәлелеген бәяләү тәртибенә

4 нче кушымта

4 нче форма

Күрсәткеч атамасы	Күрсәткечнең әһәмияте
Муниципаль программаны реквизитлары, гамәлгә ашыру чоры	
Хисап бирү оешмасының исеме	
Муниципаль программаны раслау турында норматив хокукый акт исеме	
Форма төзү өчен җаваплы вазыйфаи зат (Ф.И.Аи., вазыйфасы, контакт телефоны)	

